

2021 – DOSARELE PATRIMONIULUI (LXXII):

200 de ani de la nașterea lui **Vincentiu Babeș!** - La obârșii, la izvor!
- memoria scade dacă nu o folosești? - pe urmele familiei **Măcelariu!**

Memoria scade dacă nu o folosești!
Cicero

Dosarele patrimoniului (LXXII)

2021

Anul omagial al pastorației românilor din afara României

1821 1907

Ziua Culturală a Românilor din Ungaria - în septembrie!

A cere activitate de la un om după ce l-am legat bine de mâini și de picioare este ridicol, chiar o insultă!

Poporul nici nu număra, nici nu cugeta, ci ca o vită tăcea și purta jugul stăpînilor, ...

1822 1891

Ilie Măcelariu
130 ani de la stingerea din viață!

200 ani de la naștere **Vincentiu Babeș**

Hodoni

comuna Satchinez

Sibiu

Vechea casă Măcelariu demolată

Caracterul fără înțelepciune poate mult, dar inteligența fără caracter nu valorează nimic! Cicero

Comunitatea românească din Ungaria este constituită - în principal - din urmașii românilor și aromânilor care au contribuit la dezvoltarea Ungariei burgheze, rolul generațiilor din sec. XVIII-XIX fiind incontestabil. Chiar dacă s-au integrat în elita ungară, ei au rămas uniți, reușind să influențeze politica imperiului austro-ungar. Actuala agendă culturală a comunității românești din Ungaria este edificatoare (site-ul web Ambasada României la Budapesta), evenimentele semnificative fiind: aniversarea poetului Mihai Eminescu și al primului ziar al românilor din Ungaria (la 15 ianuarie, în Apateu, Jula), **Unirea principatelor Române** (Jula, Seghedin), **concursul de șah „Foaia Românească”**, o serie de baluri în localitățile Jula, Chitigaz, Aletea, Micherechi, Bătania (inclusiv **Balul Mărțișorului** și Balul „Panglicii” în Jula), concursul de povești „**Vasile Gurzău**” (Micherechi), concursul „**Vocea de Aur**” (pentru elevii școlilor românești din Ungaria, la școala „**Lucian Magdu**” din Bătania), conferința „**Caleidoscopul Sufletului Feminin**” (22 aprilie), **Concursul național de povești românești** (mai, Bichișciaba), festivalul folcloric „**Perinița**”, „**Ziua internațională a ieii**” (24 iunie), concursul de șah „**Alexandru Hoțopan**” (al Asociației de șah a Românilor din Ungaria), „**Festivalul castraveților**” (iulie, la Micherechi), „**Întâlnirea mondială a aletenilor**” (Aletea), Festivalul „**Pogăcițelor**” (la Chitighaz), **Festivalul Gastronomic al Românilor din Ungaria** (Jula), sărbători de hramuri de biserici, festivalul cultural-folcloric „**La obârșii, la izvor**” (Episcopia Ortodoxă Română), **Ziua Unirii** (1 decembrie), **serată**

de Moș Nicolae (la Seghedin), *Festivalul de Colinde* la Micherechi și *Ziua Naționalităților* din Ungaria (18 decembrie). O mențiune se cuvine pentru câteva manifestări organizate în: (1) „*Duminica Tomii*” - se pomenesc morții și se depun coroane de flori la mormântul familiei Gojdu (cimitirul Kerepesi); (2) la 14 iulie – la Seghedin, festivitate dedicată semnării la 14 iulie 1849 - de Nicolae Bălcescu și Lajos Kossuth - a „*Proiectului de împăciuire româno-maghiar*”; (3) comemorarea scriitorului Iosif Vulcan, fondatorul revistei „*Familia*” și a **familiei Irimie** (din Leita Mare) și (4) „*Ziua Culturală a Românilor din Ungaria*”, - în septembrie -, organizată de Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU) și Centrul de Documentare și Informare al AȚRU. O agendă de evenimente „semnificative”, care nu include explicit comemorarea sau sărbătorirea unor mari personalități istorice ale românilor. Filozoful Cicero afirma că „**memoria scade dacă nu o folosești**” și „**caracterul fără înțelepciune poate mult, dar inteligența fără caracter nu valorează nimic**”.

În 2021, comunitatea românească - din Ungaria și din România -, ar trebui să sărbătorească **două secole de la nașterea marelui om politic și publicist Vincențiu Babeș**, născut la Hodoni (la 21 ian. 1821, Timiș) și decedat la Budapesta (22 ian. 1907). A urmat teologia la Carloviț și seminarul din Arad, renunțând să devină preot, pentru a absolvi Facultatea de drept Budapesta. A devenit avocat, activând ca profesor, greșier, inspector de școli românești, judecător la Înalta Curte de Casație la Budapesta (1862) și președinte al „*Tabula Regia*” Pesta (1863-1869). A ieșit din serviciu din motive politice, fiind ales de patru ori deputat în Dieta de la Budapesta, pentru reprezentarea intereselor românilor din Banat și Transilvania. El a descris sugestiv poporul român: «**Poporul nici nu număra, nici nu cugeta, ci ca o vită tăcea și purta jugul stăpînilor, iar intelectualitatea română, puțină cât era, cler mai ales, se frământa în luptă pentru emanciparea bisericii de slavonism**». Vincențiu Babeș a fost președintele Partidului Național Român din Banat și Ungaria (fondat la 26 ian./ 7 febr. 1869), primul președinte fiind Alexandru Mocioni, militând pentru participarea activă la viața politică a imperiului. V. Babeș a participat la Conferința Națională (23 febr. 1869) - organizată de **Ilie Măcelariu, la Miercurea Sibiului** (în casele lui, cu 291 de deputați) -, când a fost creat Partidul Național Român din Transilvania (adoptându-se tactica „*pasivismului*”). Ambele partide au fost interzise la 23 martie/3 aprilie 1869 (la nicio lună de la înființare); motivația: nu pot exista „**partide naționale**”.

V. Babeș a fost unul din fondatorii Partidului Național Român din Transilvania (fondat la Sibiu, 1881), fiind și președintele partidului, susținând în una din conferințele de la Sibiu, că „**a cere activitate de la un om după ce l-am legat bine de mâini și de picioare este ridicol, chiar o insultă**”. A fost fondator al **Academiei Române** (1866), înființând publicația „*Albina*” (1866). Din monografia istoricului George Cipăianu: „**Vincențiu Babeș (1821-1907)**”, am aflat că acesta a murit la 3 februarie 1907, la Budapesta (unde s-a stabilit din 1869), fiind înmormântat în cripta familiei din Albertfalva, azi cartier al Budapestei. Se menționează că, în 1936, «osemintele lui Vincențiu Babeș au fost deshumate și repuse în mormânt în satul său natal, Hodoni, și tot de atunci datează bustul lui din parcul central al Timișoarei (...)». Conducerea comunei Satchinez ne-a comunicat că mormântul lui V. Babeș este chiar în biserica ortodoxă „**Sf. Mucenic Dimitrie**” **Hodoni**, sprijinind apariția acestui articol cu imagini ale monumentului funerar (cu frumoase

decorațiuni și inscripția: „Așezatu-sau aci în A.D. 1937 - osemintele readuse în patrie ale lui Vichentie Babeș mare patriot bănățean mutat la cele veșnice în B Pesta în A.D. 1907 - **Slăvită să fie memoria**”), bustul și casa natală (în prezent proprietate privată). Ni se semnaleză și mărturisirea marelui om politic: „...pe mine mă doare **Hodoniul, unde m'am născut și de unde am dulci, suveniri din copilărie, și - unde ași dori să fiu dat pământului ...**”. La 130 de ani de la stingerea din viață, omologul lui Vincențiu Babeș - **Ilie Măcelariu**, președintele P.N.R. din Transilvania -, nu are o lucrare monografică, singurele biografii fiind cele inserate în lucrările monografice ale orașului Miercurea Sibiului și Țării Secașelor, autor prof. univ. dr. Eugen Străuțiu. În calitate de jude regesc, Ilie Măcelariu s-a opus unirii Transilvaniei cu Ungaria (1867), fiind pensionat forțat din Dieta de la Budapesta (1868). Ilie Măcelariu s-a stabilit în Sibiu (pe actualul bulevard al Victoriei, nr. 29), în casa lui îngrijindu-l pe marele revoluționar pașoptist Avram Iancu (în 1852); soția, Iudita Măcelariu (născ. Tobias) a organizat multe întruniri, înființând „**Societatea de dame române**” (1877), în sprijinul armatei române, în perioada Războiului de Independență. Cea mai importantă personalitate politică din Miercurea Sibiului, Ilie Măcelariu, a murit în 1891, fiind îngropat în cimitirul Bisericii din Groapă. La 125 de ani de la moarte (în 2016), conducerea Asociației ASTRA și primarul orașului Miercurea Sibiului, Ioan Troancă, propuneau marcarea mormântului cu o cruce (?!).

Istoricul Eugen Străuțiu susține că **Iudita Măcelariu** (1838-1885) - de confesiune greco-catolică - a fost înmormântată în cimitirul Bisericii dintre Brazi; și totuși mormântul ei nu este identificabil și nu e menționat pe lista monumentelor funerare (?!). Vechea casă Măcelariu - pe str. Victoriei nr. 29 -, casă cu valoare ambientală și memorială (în zona de protecție a Tribunalului Sibiu, figurând și pe planul din 1876) - a fost demolată, făcând loc construcției unei societăți de asigurări. Imagini ale vechii case și un articol despre „**urbanism**” - (din revista „**Cenaclu de la Păltiniș**” nr.20, aug. 2011), pus la dispoziție de autoare, arh. Ștefania Romașcan -, semnala înmulțirea exemplurilor negative din cartierul „**Josefin**”!

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2021-dosarele-patrimoniului-lxxxii-200-de-ani-de-la-nasterea-lui-vincentiu-babes-la-obarsii-la-izvor-memoria-scade-daca-nu-o-folosesti-pe-urmele-familiei-macelariu-158815.html>

În: Tribuna, 18 iunie 2021